

Dagvlinderherstel, een provinciale taak bij uitstek

De nationale Rode Lijst Dagvlinders is gepubliceerd. Een lijst van bijzonderheden en zeldzaamheden, die vaak slechts lokaal, op een enkele vliegplaats voorkomen. De bescherming en het herstel van dagvlinders zal veel meer een provinciale taak moeten worden dan een zorg van de rijksoverheid. Hoe dichter bij het probleem, hoe sneller de kans op een oplossing.

Ommekeer

Soortenbeleid is nu nog een taak van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Wanneer de nieuwe flora- en faunawet zijn intrede doet, zal dit soortenbeleid grotendeels naar de provincies worden overgeheveld. Een ommekeer, bedoeld om een effectiever soortenbeleid te krijgen.

Echter, de huidige belangstelling bij de provincies beperkt zich tot hogere planten en vogels. Slechts enkele provincies schenken nog wat aandacht aan andere diergroepen. Belangstelling voor een meer effectief soortenbeleid is wel bij een aantal provincies aanwezig. Er zijn provincies die provinciale Rode Lijsten in voorbereiding hebben, die Soortbeschermingsplannen willen samenstellen en die naast inventarisatie van de flora ook enkele diergroepen in kaart willen brengen. Deze activiteiten leveren de ecologische gegevens die nodig zijn bij ruimtelijke planvorming en landinrichting.

Naar provinciale Rode Lijsten van dagvlinders

De Vlinderstichting beschikt over veel vlinderwaarnemingen op kilometerschaal of nauwkeuriger. Gegevens die aansluiten op de huidige provinciale milieukarteringen en uitstekend bruikbaar zijn op provinciaal niveau. Bovendien zijn in een

aantal provincies en regio's (Friesland, Limburg, de kuststrook) regionale vlinderatlassen in voorbereiding. Door gebruik te maken van dezelfde methodiek als bij de samenstelling van de nationale Rode Lijst, wordt een uitstekende afstemming bereikt tussen beleid van rijk en provincies.

Naar provinciale soortbeschermingsplannen voor dagvlinders

Een provinciale Rode Lijst Dagvlinders zal niet alleen richting geven aan het soortenbeleid van de provincies. Ook het algehele natuurbeschermingsbeleid van de provincies zal meer vorm krijgen. Naar het voorbeeld van het Beschermingsplan Dagvlinders (gepubliceerd in 1989) kunnen aanbevelingen voor inrichting en beheer worden geconcretiseerd.

Naar een provinciaal monitoringprogramma dagvlinders

De Vlinderstichting verricht al enkele jaren, in samenwerking met het CBS en het IKC-Natuurbeheer, een nationaal monitoringonderzoek dagvlinders. Op ruim 200 locaties in het hele land, worden op vaste routes wekelijks van april tot oktober de dagvlinders geteld. Een provinciaal monitoringprogramma is binnen dit kader uitstekend uitvoerbaar. Een dergelijk provinciaal meetnet biedt de mogelijkheid tot evaluatie en bijsturing van het soortenbeleid.

Hoop

De Vlinderstichting hoopt dat de verantwoordelijkheid voor de bescherming van soorten ook bij de provincies tot haar recht zal komen, wanneer de decentralisatie van het soortenbeleid van rijk naar provincies zal plaatsvinden. De Rode Lijst Dagvlinders zal dan ook op provinciaal niveau tot nieuwe impulsen voor natuurherstel moeten leiden.

Tussen de planten en de vogels mogen vlinders in het provinciale natuurbeleid niet ontbreken!

Waarom dagvlinders?

Uit ecologisch onderzoek van onder andere De Vlinderstichting is naar voren gekomen dat vooral de relatie van de vlinder met zijn waardplant (voedselplant van de rups) belangrijk is. In het bijzonder geldt dit voor de hoogte en dichtheid - de structuur - van de vegetatie waarin de waardplanten staan. Deze structuur wordt beïnvloed door bodemfactoren, waterhuishouding en het terreinbeheer. De aan- of afwezigheid van bepaalde vlinders geeft informatie over de invloed van vermisting, verdroging, verzuring en over de wijze van beheer. Het voorkomen geeft bovendien informatie op verschillende schaalniveau's (van enkele m² tot hele landschappen). De aanwezigheid van met name de honkvaste vlindersoorten geeft een beeld van de mate van versnippering van het landschap. Op veranderingen die zich in het leefgebied van een vlinder voltrekken, reageren vlinders snel. Elk jaar heeft een vlinder minimaal één nieuwe generatie. De omvang hiervan wordt bepaald door weersfactoren en door de kwaliteit van het leefgebied. Uit onderzoek van De Vlinderstichting is gebleken dat wanneer bij de inrichting van het landschap en het terreinbeheer rekening wordt gehouden met de eisen die vlinders aan hun omgeving stellen, daarvan ook veruit de meeste andere dieren en planten profiteren.